

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illet
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
matkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1911.

XL. évfolyam 70. szám.

Hétfő, március 27

Nemzetiségi politika.

(Politikai munkatársunktól.)

Budapest, március 26.

Az állami költségvetés tárgyalása rend-
jén szó esett a nemzetiségi kiváltképp a
román-nemzetiségi politikáról. Legutóbb
Tisza István gróf foglalkozott ezzel a kér-
déssel, egy szép, hatalmas erővel teljes
beszédben, amely egyebektől eltekintve
azért is fontos, mert mint az illusztris
szónok kijelentette, neki ebben a kérdés-
ben Héderváry gróf miniszterelnökkel azonos
politikája van.

Azt hisszük túlzás nélkül hozzátehet-
jük ehhez a kijelentéshez, hogy nemcsak
ők ketten, hanem minden számottevő
magyar politikai pártkülönbség nélkül
egyetért abban, ami a nemzetiségi helyes
politikának alapelvét képezi. Ez pedig nem
más, mint a magyar nemzeti egység. Ehhez
hozzá nyulni nem engedünk. Ebben
magyar és magyar ember között nincs el-
térés, sőt mint Tisza gróf helyesen meg-
jegyezte, ennek az alapelvnek már a szász
és szerbajku polgártársaink is behódoltak,
csak még a román és tótajkuak között
akadnak túlzó és lelkiismeretlen izgatók,
akik demagóg eszközökkel áskálódnak a
nemzeti egység eszméje ellen, mert nekik
ez a kenyerük.

Igy van és nincs másképp. Az erdélyi
szászok, a szépebb németek a leglelki-
ismeretesebben teljesítik a magyar állam-
polgári kötelességeiket, anélkül, hogy német
kulturájukon bármi csorba esnék; a szerb
polgárok pedig a legutóbbi választáson
olyan és pedig igen előkelő politikuskokat
küldöttek a törvényhozás házába, akik a
magyar politikai pártok padjairól vesznek
részt az ország közügyeinek intézésében.

Feltehető, hogy a román és pánszláv
izgatók is előveszik egyszer a jobbik
eszüket és felhagynak az ok és cél nélkül
való állandó rágalmazással, vagy ha nem,
hát hamarosan leszorítja őket a józanabb
és higgadtabb elem a közszereplés teréről,
s hazudozásaikkal megsemmisíti őket a
nemzet felzuduló egységes közvéleménye.

Mert a hazudozások és ámitások kora
az új éra megnyitásával mindenben lejárt.
A nemzetiségi politikában is. Itt sem lehet
majd többé a népet megtorlás nélkül
bolondítani. Kell, hogy itt is elkövetkezzék
végre a felvilágosítás ideje.

Miről van szó, mivel metelyeznek a
nemzetiségi agitátorok? Hogy Magyar-
országon a nem magyar nyelvű honpolgá-
rokat elnyomják és hogy a nyelvüket
erőszakkal elveszik.

Hát ez az állítás tudatos hazugság és
ámitás.

Magyarországon minden állampolgár-
nak egyforma joga és kötelessége van,
legyen az német, tót, szerb, rutén, román
vagy magyar. Hogy az állam nyelvét meg
kell tanulnia mindenkinek, ez igaz. De ez
a kell olyan természetes követelés, aminő
természetes Amerikában az, hogy ott meg

angolul kell tudnia mindenkinek, aki
érvényesülni akar. Amerikában a „sza-
badság klasszikus hazájában“ bíró előtt,
hatóság előtt az érintkezés és tárgyalások
nyelve: angol, s a tót munkás szerződése
érvénytelen, ha nincs angolul írva. Hát
Amerikában azzal már elveszik a kíván-
dorlott tót és magyar munkások anya-
nyelvét, ha gyermekeik megtanulnak
angolul is? Nem. És Magyarországon el-
felejt a tót gyermek tótul, a román
románul, ha hat elemi osztályon keresztül
megtanul annyira magyarul is, hogy a
közéletben hasznát vehesse?

Erre a kérdésre józan ésszel a leg-
elavadultabb dászkal és legrosszabb máju
pánszláv agitátor se felelhet igennel.

Ami jó és semmi izgalmat nem keltő
dolog Amerikában: éppen olyan jó és
természetes rend Magyarországon is. Mert
ideát az angol szász, itthon pedig a magyar
az államalkotó elem. Ha tehát minden
zuglódás nélkül megtanul a tót munkás
Amerikában angolul: fogadja köszönettel,
hogy itthon meg megtanítják magyarul.
Ez neki nem árt, sőt használ, mert köny-
nyebbé teszi az érvényesülését.

A magyar állam egyformán adja a
szabadságot, egyformán méri a jogokat és
kötelességeket, de csakis a nemzeti egység
korlátain belül. Vannak itt nemzetiségi
egyházak, nemzetiségi egyének, de külön
nemzetiségi terület, nemzetiségi közjogi
alakulás nincs, nem is volt jog szerint
ezer év óta és nem is lesz soha.

A nemzeti egység elvéből nem enge-
dünk. Ezt tanulják meg az olcsó marti-
rómságra ábitozó agitátor urak, ennek az
alapelvnek hódoljanak: akkor aztán békés
egyetértésben dolgozhatunk tovább mind-
nyájan az ország és a nép javára azzal
az igyekezettel, hogy mindenki legyen és
maradjon a saját egyéni jogai mellett hü
és becsületes tagja az egységes magyar
nemzetnek.

Ez a helyes nemzetiségi politika.

A szülő és iskola.

— Az első szülői értekezlet Nagybcskerekén. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagybcskerek, március 27.

Szombaton megtörtént az első szülői érte-
kezlet. A Messinger-féle leánynevelő intézet hívta
össze a kulturegyesület gyermektanulmányi szak-
osztályának kezdeményezésére a szülőket, hogy
néhány tételt megvitasson velük.

Szülők, pedagógusok és más érdeklődők
szép számmal gyűltek össze az intézet tágas
tornacsarnokába, de az a tanácskozás és vitat-
kozás, amely ott folyt, némileg téves alapokon
nyugodott. A szülői értekezleteknek mindenekelőtt
nem szabad olyan általános nyilvános jellegű-
nek lenni, ahová összegyűjtenek lehetőleg min-
denkit. A szülői értekezlet pusztán csak valamely
iskola és az odajáró növendékek szüleinek intim
tanácskozása lehet, ahol az érdekelt szülők az
érdekelt iskolával illetőleg annak tanáraival közlik
tapasztalataikat, megfigyeléseiket, akik ezeket az

iskolában hasznosíthatják, viszont a tanárok vagy
tanítók ezek alapján vagy a maguk legjobb meg-
győződése szerint utbaigazítást adnak a szülő-
nek, az otthonnak. A szülői értekezleteknek nem
szabad vitaelőadásoknak lenni, hanem az együtt-
működést célzó megbeszéléseknek, ahol nem
idegenek és az iskolai ügyeken kívül álló érdekl-
lődők vonulnak föl, hanem a szülők és tanárok
tanácskoznak.

Persze nehéz ennek a helyes megoldása s
azért is nem tudnak gyökeret verni a szülői
értekezletek, de ilyen formában lassankint cél-
tudatosan mégis bele lehetne vonni a szülőket az
iskolába.

Téves volt továbbá az értekezletnek a házi-
feladatokra vonatkozó tétele, mert ez először is
szorosan pedagógiai kérdés, amelyről a szülők
megbízhatóan nem tudnak véleményt mondani,
de legfőképpen meddő előfűt a vita, mert a mai
tanrendszer mellett sikeresen megoldani egyálta-
lán nem lehet. Az ideális nevelés oktatás szerint
az iskolának az iskolában kellene megtanítani a
szükséges ismereteket a tanulót. Ez azonban a
80—100 tanuló osztályokban teljesen lehetetlen,
tehát házi feladatokra kell szorítkoznia. Hogy ez
csak mérsékelt lehet, azt minden pedagógus
tudja, erről tehát nincs mit vitatkozni. A házi
feladatok eltörlesztéséről pedig a mai viszonyok
közepette mint az a főntebbiből folyik, nem lehet
beszélni.

A szombati értekezletnek a tanulmányi
kirándulásokra vonatkozó tétele is csak valamely
iskolának belső ügye az érdekelt szülőkkel.
Általánosságban vitatkozni róla ismét meddő,
mert hogy hasznos és szükséges, az vitán kívül
áll, de igazán megfelelő a tanulmányi kirándulás
csak akkor lehet, ha abban valamely intézet
minden tanulója részt vehet. Az iskolának köte-
lessége a tudást egyformán nyújtani minden
növendékének. Hogy jut ahhoz valamely intézet
növendékének 70—80 százaléka, hogy ő nem
vehet részt egy tanulmányi kirándulásban, míg
néhány tanulóvársa kiváltságos ismerethez jut,
még pedig nem a maga tudásából és érdemeiből
folyólag, hanem mert ezeknek módjukban áll
megszerezni ezt a kiváltságot. Egy mindenki
részére szolgáló közintézetben ilyen kiváltságok-
nak nem szabadna előfordulni és minden növén-
dékének egyformán hozzá kellene jutni a tanul-
mányi kirándulásokban rejlő általános ismeretek-
hez. Ez azonban megint csak akkor volna lehet-
séges, ha a tanulmányi kirándulások költségeit
maga az iskola, illetőleg az iskolát fenntartó testü-
let, állam vagy más szervezet fedezné. De mivel erre
nincs pénz, a tanulmányi kirándulás fölött való
vitatkozás is meddő s pusztán csak néhány
szülő zsebüggye.

Azonban a szombati szülői értekezlet,
amelynek jellegét tompította még az is, hogy
tultengett benne a pedagógusok előadása, minden-
esetre jó volt arra, hogy az érdeklődést az
iskolai ügyek iránt élénkebben fölkeltsse s egyes
általános érdekű nevelési kérdéseket meggondo-
lásul és megszívlelésül a főlszínre vessen és jó
lehet arra, hogy az érdeklődésre támaszkodva a
tapasztaltak alapján az illetékes tényezők az
akciót helyes irányba tereljék. Ezért mindenesetre
elismerés illeti a kezdeményezőket, a nemes

Hires müncheni „Salvator-sör“ hétfőn
friss csapolás. Ezenkívül a Kőbányai sör
s állandóan csapon van. MARCOIN JENŐ, kaszinó-vendéglő.

buzgókodást, mert legalább mozgást teremtett ezen a téren s ennek a mozgásnak fokozottan hasznos folytatása lehet helyes irányban. Csak azután nem kell elaludni hagyni.

Az értekezléstől különben az alábbiakban számolunk be részletesen:

Messinger Karolin igazgató, mint előző örömmel üdvözi a szép számban megjelent szülőket és egyéb érdeklődőket. Megköszöni ugy a Torontalmegyei Közművelődési Egyletnek, mint az ennek kebelében működő gyermektanulmányi szakosztálynak az erkölcsi támogatást, amelylyel az értekezők eszméjét megvalósítani segítette. Üdvözi a közművelődési egylet képviselőjében megjelent dr. Vinczehid Erő és a betegség miatt távol maradt Grézo János kir. tanfelügyelő képviselőjében megjelent Cserey Gyula kir. segédtanfelügyelőt, kéri támogatásukat a jövőben is. Kéri továbbá a megjelent szülőket, hogy a fölvetett kérdésekhez szóljanak hozzá, mert az értekezőknek csak akkor lesz meg a tényleges eredménye, ha szülő és iskola egymást megértve és egymást támogatva működnek a gyermeknevelésben. Az első szülői értekezletet a legjobb kívánásokkal megnyitja és a jegyzőkönyv vezetésére fölkéri Vég Margit intézeti tanítónőt.

Dr. Vinczehid Erő a közművelődési egylet nevében üdvözi a kiváló igazgatót és a derék intézetet, a melyeknek sikerült itt a városban a többi oly kiváló intézet között olyan pozíciót teremteni, hogy a szülői értekezletek megtartásában mint kezdeményező léphetett föl. Gyakran megfigyelte az ebbe az intézetbe járó gyermekeket, kiknek arcán öröm és megelégedettség látszik, amiből következik, hogy itt az intézetben kedves, valóságos családi intim viszony uralkodik vezető, tanító és tanuló között. Midőn az értekezletet üdvözi, megköszöni igazgatóknak, hogy ennek megtartására alkalmat adott.

Cserey Gyula kir. segédtanfelügyelő Grézo János kir. tanfelügyelő nevében üdvözi az értekezletet, kívánja, hogy az értekezlet szülő és iskola között minél melegebb kapcsolatot teremtsen, hogy a szülők ne lássanak az iskolában szükséges rosszat. Ajánlja a szülők figyelmébe a tárgysorozatra fölvetett fontos kérdéseket.

Ezután Szenes Adolf tanár, mint előadó előterjeszti az első tételt:

„Adjone az elemi iskola házi feladatát vagy ne?”

A kérdést azért tartotta szükségesnek fölvenni, mert a szülők akárhányszor aszerint ítélik az iskolát jónak vagy rossznak, hogy ellátják-e a gyermeket elegendő házi feladattal vagy nem. Előadja a házi feladatok mellett felhozható érveket: hogy az iskola munkáját segíti és kiegészíti, hogy a gyermeket önálló komoly munkára szoktatja, fejleszti a gyermek kötelességtudását, a szülőnek azon érvét, ha a gyermeknek nincs házi feladata, a gyermek rakoncátlanodik stb. Azután az ellene felhozható érveket: a házi feladat túlterheli a gyermeket, elég a gyermeknek naponként 4-6 órát az iskolában tanulni, a gyermek ritkán csinálja önállóan a feladatot stb.

A kérdésre élénk vita indult meg. Puts Frigyes szükségesnek tartja a házi feladatokat mérsékelni, mert a gyermek kötelességérzetét fölkelti és kapcsolatot képez a szülő és iskola között, ha a feladatokból a szülő látja mit tanul a gyermek az iskolában. Cserey Gyula kir. tanfelügyelő mint szülő szintén szükségesnek tartja a mérsékelt házi feladatot, már csak azért is, hogy ezzel a szülő érdeklődését is fölkeltsék. Szegfűné G. Róza óvodónő nagyon szereti, ha a gyermekei feladatot hoznak az iskolából, különösen számtanból és írásból szükséges ez. Szenes Adolfné szerint télen kapjanak a gyermekek házi foglalkozást, de tavasszal és nyáron inkább szaladgáljon és játsszon a gyermek. Burget József főgimnáziumi tanár szerint az elemi iskolában tanuljon meg a gyermek mindent, otthon ne legyen a gyermeknek más dolga csak játék és szórakozás. Büchler Hugóné szerint nincs az iskolában annyi idő, hogy mindent ott tanuljon meg a gyermek, a szülőnek is kötelessége a gyermekkel foglalkozni. Baaden Károly iskolai igazgató véleménye, hogy olyan intézet, mint a Messinger-féle, bátran adhat mérsékelt házi feladatot. De a népiskolában azért nem lehet adni feladatot, mert nem lehet azt számon kérni attól a szegény gyermektől, akinek néha asztala sincs, ahol azt megcsinálhatná. Bányai Jakab iskolai igazgató sem barátja a házi feladatnak a népiskolában, de a Messinger-intézetben adhatnak, de itt is ajánlja, hogy csak a III. és IV. osztályban adják. Wégling István iskolai igazgató

általában ellene van a házi feladatnak, amelyik a régi iskola maradványa. Nemcsak a szegény nép gyermekének, ekinek nincs módja a feladatot elkészíteni, de a jómódu gyermek is annyira el van foglalva zongorával, nyelvtanulással stb. hogy házi feladatot nem lehet tőle kívánni. Ő adna a gyermeknek szorgalmi rajzot vagy kézimunkát hasznos könyvet, de egyéb feladatot nem. Holländer Károlyné szerint, ott ahol az a sajnálatos körülmény van, hogy 60-75 gyermek van egy osztályba zsúfolva, ott lehetetlen házi feladatok nélkül eredményt elérni. Egyébként azt óhajtja, hogy legyenek a szülők bizalommal az iskola iránt és ha kap a gyermek feladatot, támogassa a szülő az iskolát. Bányai Jakab iskolai igazgató még arra kéri a szülőket, hogy tegyenek az iskolának jelentést a házi feladatok körül tett tapasztalataikról. Messinger Karolinak is az a véleménye, hogy az elemi népiskolában nem lehet feladatot adni, már a létező szociális okok miatt sem, de az ő intézetében mérsékelt lehet a gyermeket otthon is foglalkoztatni.

Szenes Adolf előadó összefoglalja a vitát, az értekezlet a következő határozatban állapodik meg: az elemi iskolában házi feladatot csak a III. osztálytól kezdve lehet adni, minél mérsékeltabb terjedelemben. A házi feladat hosszabb szünetre (karácsony, húsvét) se legyen több.

Szenes Adolf tanár előadja a második tételt:

„A tanulók megengedhető mulatságairól”, amelyben indítványt terjeszt elő a gyermekek játékára, a Flauber-pisztoly elültetésére, a színház és mozi látogatására vonatkozólag. Puts Frigyes kellő felügyelet mellett szükségesnek tartja a fiú kezében a pisztolyt, hogy megtanuljon vele bánni, akkor nem történik majd szerencsétlenség. Hozzászóltak még dr. Vinczehid Erő, Büchler Hugó tanító, aki a gyermekeknek kávéházba, vendéglőbe való vezetését hibáztatja, Cserey Gyula, aki a fegyvert a gyermek kezében vétkes gondatlanságnak tartja, Fazekas Ignác és Szenes Adolfné, akik nem helyeslik, hogy már a 6-7 éves gyermek nyilvános tánciskolába járjon, Bugarszky Milvoj tanító, aki a gyermek maga csinálta játékot, továbbá a kertben való foglalkoztatást ajánlja, Holländer Károlyné kéri, hogy nyujtsanak a színházban a gyermekeknek való darabokat is, kéri hassanak oda, hogy ifjúsági előadások legyenek. Bányai Jakab iskolai igazgató hozzászólása után az előadó összefoglalja a vitát, a következő határozatokban állapodnak meg: 1. A gyermek játékedvét 12 éves korig nem kell korlátozni, azontul amennyiben az a kötelesség teljesítés rovására megy. 2. A játék minél egyszerűbb legyen, a szülők ösztönözzék a gyermeket, hogy maga csináljon játékot. 3. Minél többet játsszon társaságban és szabadban, de ne legyenek ezek a gyermeki összejövetelek pazarlásra készítő zsurok. 4. Színházba csak az iskola engedélyével mehet a gyermek. 5. Felkéri a T. M. K. E. t. járjon közbe a színháznál, hogy ifjúsági előadások tartassanak, állítson össze a helybeli intézetekből egy bizottságot, akik minden szezon előtt megállapítják a darabokat. 6. Kávéházba, vendéglőbe vinni a gyermeket, merénylet a gyermek egészsége és erkölcsé ellen. 7. Tancot csak 10 éves koron túl és az iskolában tanuljon a gyermek. 8. Moziba csak kellő megválogatással vezessék a gyermeket.

Szenes Adolf tanár előterjeszti a kirándulásokra vonatkozó javaslatát, melyeket Streit-

mann Antal főgimnáziumi tanár felszólalása után egyhangulag elfogadják.

Dr. Kleits János közkórházi igazgató-főorvos helyteleníti az egyhuzamban való tanítást az elemi iskolában, ezt sokalja a gyermek gyenge szervezete szempontjából. A kérdést a jövő értekezlet tárgysorozatára tűzik.

Ezzel az első szülői értekezlet az előző Messinger Karolin igazgató elnökségével véget ért.

HIREK.

— Gyümölcsoltó. A katolikus világ szombaton ünn pelte meg első tavaszi ünnepét. Gyümölcsoltó boldogsasszony napját. Ebből az alkalmából a nagybecskereki róm. kath. templomban reggel fél 9 órakor csendes mise volt, amely alatt Magyary Pál pápai kamarás, plébános felvette az itteni áll. polgári iskolában létesített Mária-kongregáció 28 tagját. Délélt 10 órakor a plébánia-templomban ünnepi zenémise volt, melyet szintén Magyary Pál celebrált fényes papi segédlettel.

Ugyancsak ünnepi istentisztelet volt szombaton déleltől fél 12 órakor a piaristák templomában is, melyen Strus Szerafin bankfőnök Gotberman „Religioso”-ját játszotta el gondolkán Bárány Béla főgimnáziumi tanár orgonaiséretével. A templomban összegyűlt szép számú közönség a művészi eszen előadott egyházi szerzeményt nagy áhítattal hallgatta végig.

— Kinevezés. A szegedi kir. itélőtábla elnöke Pethő Tibor jogtudor gyertyamosi lakost a szegedi kir. itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

— A kaszinóból. A nagybecskereki kaszinótársulat Franz J. C. igazgató elnöklésével tegnap este választmányi ülést tartott, amelyen részt vettek: Szávits Sándor jegyző, dr. Annau Ernő ügyész, Krumenacker Ferenc pénztáros, Králik László könyvtárnok, Alföldy Edé, Haidegger Ödön, dr. Haidegger Lajos, Keszler Ferenc, Kiss István, Ládai Kálmán, dr. Nagy Dezső, Weisz Izidor választmányi tagok. Az ülésen rendes tagnak fölvetették Sachin Tóth István törvényeségi jegyzőt, azután pedig elhatározta a választmány, hogy április hó 2-án művész-estét rendez, amelyről lapunk művészeti rovatában szólunk.

— Vasuti közlekedésünk javítása. Hirt adtunk már arról, hogy a mai kormányzat méltányolta Nagybecskerek városnak vasuti közlekedése megjavításáért hosszú évek óta folytatott mozgalmát s a kereskedelmi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy Nagybecskerek és Szeged között a személyszállítás gyorsmotorokkal bonyolítottassék le.

Ez a nevezetes esemény most már a megvalósulás küszöbén is áll. A szeged-nagybecskereki vonalon ugyanis mostanában tartották meg a gyorsmotor közlekedésének próbáit, amelyek során kitént, hogy a gyorsmotor a hozzácsatolt kocsival 55-60 kilométer sebességgel haladva sem a töltésben sem a sínekben a legkisebb hibát sem csinálta. Eszerint bebizonyosodott, hogy a vasuti sín jelenlegi állapotában is megfelelő volna gyorsmotorhoz s hogy a tervbe vett megerősítés mellett feltélen biztossággal járhat rajta 60 km. sebességgel a motor. Értesülésünk szerint már május hó 1-5 napján éjtelbe leptetnek egy pár gyorsmotort, illetőleg ha a már munkában levő gyorsmotorok ez időre nem készülnének el, ideiglenesen lokomotivokkal bonyolítják le a gyorsmotor forgalmát. A két gyorsmotor közül az egyik a Szegedről d. u. 3 óra után induló gyorsvonathoz csatlakozik, a másik pedig a Szegedre d. u. 6 óra után érkező gyorsvonat utasait fogja tovább szállítani Nagybecskerek felé, ugy hogy Nagybecskerekről eszentul déleltől tíz óra helyett 12 óra tájban indulhatunk Budapestre és este ott vagyunk, a Budapestről 2 óra 40 perckor induló gyorsvonattal pedig esti 10 óra helyett már 8 óra után Nagybecskereken lehetünk. A menetrend részleteit különben most dolgozzák ki.

— A gyermekbarát-egylet közgyűlése. A nagybecskereki Iskolagyermekbarát-egylet tegnap déleltől tartotta az évi közgyűlést: Baaden Károly egyleti alelnök elnöksége mellett. A köz-

SZÁLLITÁSI, BIZOMÁNYI, INCASSO FIOK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN
 Irada: Szerb hitközségi palota. (Szerbtemplom-utca) Telefon 189. **PERL MÓR ÉS FIA : SZÁLLITÓK** Irada: Szerb hitközségi palota (Szerbtemplom-utca) Telefon 189.

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközlünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsijainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

4-54 47 **ALAPITTATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITTATOTT 1863.**

gyűlés helyeslőleg vette tudomásul az egylet évi működéséről szóló jelentést, melyet mi is egész terjedelmében közöltünk, valamint a zárószámadásokat és a költségvetést és a vezetőségnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott fáradhatatlan működéséért. Továbbá magáévá tette a közgyűlés a választmány javaslatát napközi otthon létesítése iránt és az ügyet tanulmányozás és javaslatlét végett kiadja a tantestületnek.

— **A szabad lyceum előadása.** A nagybecskereki szabad lyceumban tegnap délután Nagy Sándor itteni honvédfőhadnagy tartott előadást az Osztrák-Magyar Monarchia fegyveres erejéről. Az előadás nagy vonzerőt gyakorolt a közönségre s ennek a nagyfokú érdeklődésnek tudható be, hogy a felsőkereskedelmi iskola díszterme már délután 5 óra előtt a szorongásig megtelt nagyszámú előkelő közönséggel, melynek soraiban ott láttuk társadalmunk zsiné-jarát, valamint a helybeli tisztikar számos tagját. Az előadó pompás vetített képek kíséretében megmagyarázta az egyes fegyvernemek, nevezetesen a gyalogság, lovasság, tüzérség, a műszaki és egészségügyi csapatok rendeltetéseit és beható részletességgel ismertette a katonai nevelő intézeteket s a katonai nevelést, majd élénk érdeklődés mellett beszélt a különböző fegyvernemek harcáról, a léghajó és hirszerző szolgálatáról, az automobil és kerékpár-csapatok fontos szolgálatairól. A közönség a rendkívül érdekes és tartalmas előadást mindvégig feszült figyelemmel kísérte s zajos tapsokkal fejezte ki elismerését az előadónak, akinek az előadás végeztével a vármegyei kulturális egyesület nevében Knyszkó Lajos felsőkereskedelmi igazgató fejezte ki köszönetét.

— **Eljegyzés.** Cséh Mihály, a rescabányai vasöntőde hivatalnok a folyó hó 24-én eljegyezte Pécsy Juliskát Bataaszékről.

— **Magyar név.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Kohán Tibiás nagybecskereki illetőségű, ugyanitt lakó családi nevét Kalmár-ra változtathassa.

— **Mayer Jenő meggyógyult.** Vármegyeszerte mély megdöbbenést keltett az a szerencsétlenség, amely Mayer Jenő ügyvédjelöltet, Mayer Rezső nyomdatulajdonos, lapunk kiadójának fiát érte a múlt hónap végén, mikor Budapestre utaztában Ujszentiván közelében hirtelen rosszullete közben kibukott a vonatból s életveszedelemesen megsebesült. Az ifjuság ereje, erős szervezete a gondos ápolás segítségével azonban győzedelmeskedett s most igaz örömmel jelenthetjük, hogy az általában becsült fiatal ember immár teljesen meggyógyult s elhagyta a szegedi kórházat, ahol ápolták. Mayer Jenő most rövidebb üdülésre megy.

Itt tolmácsoljuk egyúttal a hetekig sötét kétség között élő szülőknél Mayer Rezsőnek és nejeinek legmelegebb hálás köszönetét mindenki iránt azért a vigasztaló és élető részvétért, a mellyel a nshéz napokban annyi oldalról elhalmozták őket s amely lesújtott helyzetükben nagy enyhülést nyújtott számukra.

— **Vadászok gyűlése.** A nagybecskereki vadász-és vadvédegyület pénteken este tartotta rendes évi közgyűlését, a melynek főpontja a tisztújítás volt. A tisztújítás eredménye szerint elnök lett Marton Andor, alelnök Demkó Vidor, titkár Bakalovics Plátó, fővadász Bosnyák Dezső. Választmányi tagok: Strus Szerafin, dr. Kéler Béla, Kovács Endre, dr. Vinczehid Ernő, dr. Magyar Károly, Napholtz Jenő, pöttagok: Daun Gyula, Szilvássy István, pénztárnok Csada Frigyes. A számadást felülvizsgálóbizottság: Szilvássy István, Grandjean Jenő. A közgyűlés után a vadászok kedélyes vacsorára gyülekeztek össze, a melyen részt vettek: dr. Vinczehid Ernő, dr. Pap Dezső, Bobor Gyula, Marton Andor, Reitter Oszkár, Menyhárt Károly, dr. Mihálovics Ödön, Bielek Antal, Kozenkai Béla, Szávics Sándor, Szépfly Elemér, Junga Aladár, báró Pachtenkirch Oszkár, Ország Péter, Bielek Vilmos, Kéler Béla, Grandjean Jenő, Grandjean Andor, Bosnyák Dezső, Lovass Mihály, Maschke Richárd, Bakalovics Plátó, Napholtz Jenő, Szilvássy István, Demkó Vidor, Rónay Gyula, Mihálovics István, Tasnády Andor, Csada Frigyes, Bige Dénes, Puts Frigyes. A vacsorán az első feköszöntőt Marton Andor mondotta az egylet fővirágostatására, majd dr. Vinczehid Ernő Marton Andort, az egylet elnökét éltette. Kovács Endre a vendégeket köszöntötte föl, Bielek Antal pedig zajos derűtséget keltő tószált járult hozzá a vacsora kedélyességéhez. Azonkívül Csada Frigyes és Napholtz Jenő ének duettjeikkel, Bobor Gyula pedig cimbalomjátékával szórakoztatta a reggelig mulató vadászokat.

„PIPUL”-pasztilla

sósórszesz kivonat.

Legolesőbb és legjobb házi szer minden reumatikus fájdalmaknál.

5-ször olcsóbb a kész sósórszeszénél, mert
1 „Pipul”-pasztilla ára 12 fill.
1/4 deci tiszta spiritusz ára 30 „
1/4 deci víz ára 42 fill.
tehát 2 deci otthon készített sósórszesz ára 42 fill.
míg ugyanannyi kész sósórszesz ára 2 korona.

Gyártja: **Nikolits-gyógyszertár**
Nagybecskerek, Gabona-tér.

Törvényileg védve. — Ára 12 fillér. — Telefon 161

— **Segédjegyző-választás.** Nagyszentmiklós képviselőtestülete a napokban tartott közgyűlésén, amelyen Hadfy Károly főbíró elnököt, töltötte be a lemondás következtében megüresedett segédjegyzői állásokat. A főszolgabíró által kiírt pályázatra hatan jelentkeztek, kik közül a közgyűlés egyhangulag közfelkiáltással Major Bélát választotta meg I. segédjegyzőnek. Ezen választás következtében megüresedett Major Béla segédjegyzői állására a képviselőtestület szintén egyhangulag Franz Rezső baodrai segédjegyzőt választotta meg.

— **Gyilkos szomszéd.** Ernesztházán, ebben a békés rendes községben nagy megdöbbenést kelt most egy véres eset, amely ott szombaton történt. Maurus Gáspár és Geiszer János ottani gazdák egymás szomszédságában laktak. Házuk telke nincs egymástól kerítéssel elválasztva, ami azután sok pörlekedésre adott okot, mert hol az egyik, hol a másik lépte át a határt. A két ház asszonya most szombaton is összeveszett ezen a veszekedésükhöz később segítségül hívták férjeiket is. A férfiak szintén egyre hevesebben disputáltak s közben Geiszer János olyan dühbe jött, hogy a kezében levő lapával úgy ütötte fejbe Maurust, hogy ez nyomban halva esett össze. Az eset megvizsgálására Nagybecskerekről kiment Kovács Rókus kir. ügyész, Szabó Béla vizsgálóbíró és dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvos. A bíróság küldötti helyszíni szemlét tartottak, fölboncoltatták az áldozatot s megállapították a halál okát. A gyilkos szomszédot letartóztatták.

— **Tűz.** Szombaton délután Popov-Pelya Vászta itteni földmivesnek az écskai-ut végén levő házának udvarán egy csomó kukoricaszár begyuladt s a nagy szélben a tűz a házat, sőt a szomszédok nádfedeles házait is fenyegette, azonban a gyorsan kivonult tűzoltóság csakhamar lokalizálta a tüzet s így a nagyobb bajnak elejét vette. A kár jelentéktelen. A tűz keletkezésének okát nem sikerült pontosan megállapítani.

Gyilkos segédjegyző.

— **Gyilkosság önvédelemből. — Szekesán János dramája. —**

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, március 27.

Megdöbbenő véres esemény történt tegnap Szerbittebe községben, ahol egy segédjegyző önvédelemből agyonlőtte őt megtámadó régi haragosát. A véres esemény annál inkább föltűnést kelt, mert szereplőit szélesebb körben s itt Nagybecskereken is jól ismerik. A szomorú eset egyik hőse ugyanis Papik Miksa segédjegyző, a másik pedig Szekesán János egykori megyei alszámvévő, az ismert kiváló amatőr vívó, akinek szép festői tehetsége is volt. A két ember, akiknek mindegyike meglehetősen nyugtalan temperamentummal bírt, régóta ellenségeskedik egymással s minduntalan volt hevesebb összetűzésük. A haragosok tegnap ismét összekerültek s itt Szekesán Jánost annyira elragadta indulata, hogy ugyancsak minden ok nélkül rátámadt Papikra s azt fojtogatni kezdte. Papik végső védelmében előrántotta revolverét s többször rálőtt támadójára, akit azután az egyik golyó megölt.

A véres esetről a következő részleteket jelentik lapunknak:

A véres áldomás.

Tegnap délután Jovanovics György szerbittebei községi jegyző a községi vendéglőben levő kaszinói helyiségben egy kis áldomást adott abból az alkalomból, hogy az nap megválasztották őt a szerbittebei hitelszövetkezet elnökének. Az áldomáson részt vett Szekesán János is, aki régi jóbarátja a jegyzőnek.

Az áldomás közben egy délután 5 óra tájban belépett a helyiségbe ifj Papik Miksa volt szerbittebei segédjegyző, aki jelenleg Csebzára

van segédjegyzőnek helyettesítve s ez a kalomból látogatóba jött Szerbittebére.

Alighogy Szekesán megpillantotta régi haragosát, a — szemtanuk vallomása szerint minden ok nélkül — söröspoharat dobott Papik felé.

A söröspohár nem találta Papikot, aki Szekesán felé fordult s figyelmeztetőleg így szólott hozzá:

— Vigyázzon, mert revolver van nálam s szükség esetén azzal védem meg magamat.

Erre Szekesán, aki egy kissé ittas is volt, fölkel s Papik felé ment szitkozódva. Papik az asztalok mögé hátrált, de Szekesán nyomon követte s a sarokba szorítva megtámadta, majd torkon ragadta és fojtogatni kezdte Papikot.

Szorongatott helyzetében Papik kiszabadította jobb kezét s hátsó nadrágzsebében levő revolverét előrántva Szekesánra lőtt.

A golyó célt tévesztett még pedig úgy, hogy Papik a lövéssel

saját karját lötte keresztül

s a golyó bal felső karját furta át. Papik most gyors egymásutánban még kétszer lőtt Szekesánra s az utolsó golyó

Szekesán gyomrába

furódott, amire a szerencsétlen ember eleresztette Papikot s összerogyott.

A lövés zajára mindenfelől elősiettek az emberek s a haldokló Szekesánt Jovanovics jegyző lakására vitték s ott dr. Szántó Adolf községi orvos még életben találta Szekesánt, segíteni azonban már nem tudott rajta és pár perc múlva

Szekesán meghalt.

Papik Miksa a véres tett elkövetése után önként jelentkezett a csendőrségen s előadta az esetet. Elmondotta, hogy önvédelemből nyult a fegyverhez s az első lövésnél átlította saját bal karját. Mások szerint Papik a második, harmadik Szekesánra irányított lövés alkalmával sebezte meg magát, mikor a revolvert a körülállók ki akarták ütni a kezéből.

A csendőrség Papikot őrizet alá vette s az esetről nyomban értesítette a nagybecskereki kir. ügyészséget, melynek részéről dr. Kovács Rókus kir. ügyész, továbbá Szabó Béla vizsgálóbíró és dr. Fialowski Béla törvényszéki orvos ma délután kiutaztak Szerbittebére, részint hogy a vizsgálatot megejtsék, részint pedig hogy Szekesán holttestét felboncolják.

A hatóság a szomorú eset fölül telefonon jelentést tett a vármegye alispánjának, majd távirati úton értesítette Szekesán hozzátartozóit Románpetrén, míg a holttestet Jovanovics jegyző lakásán helyezték ravatalra.

A gyilkosság esete pár perc alatt az egész községben elterjedt s nagy izgatottságot keltett a lakosság között. Papik Miksát Hertelendy Ferenc járási főbíró a véres esetről kifolyólag nyomban fölfüggesztette állásától.

Művészet, irodalom.

* **Thoman István hangvevénye.** Emittettük már, hogy Thoman István, a világhírű magyar zongoraművész a Liszt-szobor javára e hó 30-án Nagybecskereken a Lloyd-társulat helyiségeiben hangversenyt ad. A ritka művészi esemény iránt városszerte nagy az érdeklődés s előreláthatólag nagy közönség gyülekezik össze a kiváló mester meghallgatására. A hangverseny műsora a következő:

1. a) Scarlatte: Pastorale e Capriccio, b) Thoman: Vaise Impromptu, zongorán előadja Thoman István.

2. Fesca: Adagio, zongora, harmonium, hegedű és csellon előadják Kokits Egon, Kokits János, Grandjean Andor és Strus Szerafin.

3. Thoman: a) Scherzo hongrois, b) Chopin Liszt: Chaut polonais.

4. a) Drdia: Vision, b) Godard: Berceuse, hegedűn Grandjean Andor, zongorán kíséri Kokits Egon

5. a) Liszt: Melodias russes, b) Liszt: Polonaise E-dur, zongorán előadja Thoman István.

* **Jókedv, tréfa, vidámság** árad Sebők Zsigmond és Benedek Elek bájos gyermekklapja, a „Jó Pajtás” minden számából s kivált a legújabb, március 26-iki számból. Lampérth Géza a tavasz élére harangoz benne egy verssel, Szemere György kedves történetet mond el, Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dörmötör tekintetes ur, a híres Mackó kalandos utazását a Vaskapu felé, Elek nagyapó mesét mond Bimbó-

ról, a szegény ember tehénkéjéről, Mesemondó bácsi a kis baturól, meg a nagy baturól mesél Juhász Árpád képeivel, Benedek bácsi verset mond egy bájós képhez. Holló Sári Flóra babáról és a Csillagszeműről mesél, Zsiga bácsi mulatságos képes tréfát beszél el a varázsitalról. Rákosi Viktor folytatja érdekes regényét. A „Kis Krónika” rovat aktualitásai, a rejtvények, szerkesztői üzenetek teszik teljessé e szám érdekes tartalmát.

A Jó Pajtást a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad s kívánatra mutatószámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala, Budapest, Egyetem-utca 4. sz.

* **A Kaszinó művészestélye.** A nagybecskereki Kaszinó-társulat tegnap este tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy április hó 2-ikán saját helyiségében művészestélyt rendez, amelyre sikerült megnyerni a jelenleg rokoni látogatáson itt időző Bihari Ákost, a vigszínház kitűnő művészt. Bihari, aki legutóbb Szegeden vendégszerepelt rendkívüli tetszés mellett, klasszikus előadást fog tartani a műsorában a klasszikus drámairodalom és költészet legkiválóbb alkotásai fognak szerepelni. A nagyérdemű művészestély este fél 9 órakor kezdődik s a kaszinó a tagokon kívül szívesen látja az estélyen a nagyközönséget is. Belépő-jegy személyenként 2 korona s jegyek előreválthatók Mangold Lipót, Almásy és Szepessy könyvkereskedésében, valamint a kaszinó szolgálatánál.

* **A pálfalvi szélmolnár.** Árkosi Ferenczi Kálmán nem új ember az irodalomban. Néhány évvel ezelőtt egy kötet verset és egy elbeszélő költeményt adott ki. „A pálfalvi szélmolnár” címen összegyűjtött elbeszélései a székely föld lelkét dobantják meg az olvasóban. Igazán csak magyar ember értheti meg, akinek valahogy rokon ez a lélek, de ritkán engedi magához vendégül. Mert hiába találunk a Ferenczi embereiben kacagásra bizsergető ferdeségeket, — szinte komoran, bár lerongyolt göggel ül asztalunkhoz a székely ur, a cimbén méltóságos vagy tekintetes, de akinek már csak siratni valója maradt az emlékeiből. Székely különlegesség: „A pálfalvi szélmolnár” (ez az első novella) „Józsi”, „Berei Ádám tragédiája”, „Pál apó”, — és aki ért azon a Budapesten jegyzetekre szoruló zamatos nyelven, mosolygás közben azt hiszi, hogy a Küküllő mentén az előre lépő népek lelki ereje csap föl, — de ez csak az író művészetének érdeme. Ott borong már „A sammitnézők felekezete” és „A pópa városban” című elbeszélésekben minden szomorúság, amire magyar ember csak megnyithatta a szívét. Magyar ember, merem állítani, százszor jobban elfogódik a pusztuló székely sorsán, mint azok, akik uri módon köztük élnek, akik lassan-lassan beszívják magukba azt a tompító mámort, amelynek hinárvölves fénye mellett végre is — mint az író mondja — a sammitnézők felekezetébe avatódnak. Azt kell hinnünk, hogy ez a könyv — művész sorai és beállítása mellett is — értékesebb agitáció, mint a fehér asztaloknál elzokogott sirámok s ha, ahogy néhányan megértjük, megértik azok is, akiket illet, talán a székely szíveken sem szánt el nyomtalanul.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

A költségvetést általánosságban elfogadták. — A miniszterelnök nyilatkozata.

Budapest, márc. 27. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház mai ülésén a költségvetés vitája annyira jutott, hogy a Ház általánosságban letárgyalta és elfogadta a költségvetést, egyben nyomban hozzáfogott a részletes vitához. Kiemelkedő momentum a vitának a miniszterelnök beszéde, *különösen arra a két pontjára nézve, amely a horvát kérdés megoldására és a Giesswein részéről beadott lefegyverzési indítványra vonatkozik.

Az ülésen Berzeviczy Albert elnököl, aki jelentései során előadja, hogy a kuriától átirat érkezett, amely közli, hogy Hazay Samu honvédelmi miniszter losonci mandátuma ellen petíciót adtak be.

Ezután áttértek

a költségvetés vitájára.

Az első felszólaló ma Szmrecsányi György volt, aki nem fogadja el a költségvetést s egyben azt a kívánságot han-

goztatja, hogy a közigazgatási iratokat a nemzetiségek nyelvén is ki kell állítani.

Rakovszky István csatlakozik Szmrecsányi kívánságaihoz, míg Ugron Zoltán ellene beszél.

Szmrecsányi György félreértett szavainak megmagyarázása című szóval fel, majd utána

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök

reflektál a vitában elhangzott felszólalásokra. Mindjárt foglalkozik Szmrecsányi Györgynek a közigazgatási iratokra vonatkozó kívánságával. Nem zárkózik el ridegen a kívánságtól és azt tartja, hogy a nemzetiségek lakta vidéken egyes adminisztratív intézkedéseket magukban foglaló iratoknak az illető nemzetiségek nyelvén való kiállítása hasznos lehet. Átér ezután a horvát kérdésre, illetőleg Radisevics horvát képviselőnek a vasuti pragmatika dolgában a horvát képviselők névében beadott rezolúcióra. Előadja, hogy a vasuti pragmatikáról szóló törvényjavaslat életbe léptetése után az akkori kereskedelmi miniszter, Kossuth Ferenc átirat a módosítás dolgában a vasuti igazgatóságokhoz, hogy tegyenek erre nézve jelentést. Ezek azonban csak jóval később tettek jelentést, úgy, hogy az ügyben érdemileg dönteni eddig nem lehetett. A kormány jól tudja, hogy szükség van a vasuti pragmatika módosítására s az ősszel új törvényjavaslatot fog beterjeszteni, amely a nyelvkérdést a gyakorlati követelményeknek megfelelően fogja megoldani. Szólt azután Giesswein Sándornak a lefegyverzés dolgában beadott indítványáról s kijelenti, hogy a kormánynak nincs kifogása a határozati javaslat ellen (Általános tetszés és helyeslés) Kéri a költségvetés elfogadását.

Ezután az elnök elrendelte a szavazást s a nagy többség

a költségvetést általánosságban elfogadta

és a részletes tárgyalás alapjául megszavazta. Ugyiszintén elfogadta a ház Giesswein Sándornak a lefegyverzésre vonatkozó határozati javaslatát, míg a többi határozati javaslatokat a ház elvetette.

Némi szünet után a Ház áttért

a részletes vitára

és Hegedüs Lóránt előadó ismertette az udvartartás tételét, amelyhez Ostffy Lajos szólalt föl, természetesen a tétel ellen.

A német császár Velenczében

Budapest, márc. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Velenczéből sürgönyzik, Vilmos német császár tegnap nejevel és leányával Velenczébe érkezett, ahol nagy ünnepélyességgel fogadták.

Lukács László Bécsben.

Budapest, márc. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lukács László pénzügyminiszter holnap vagy holnapután Bécsbe utazik.

Az új püspökök eskütétele.

Budapest, március 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Csernoch János az új kalocsai érsek, valamint az ujonnan kinevezett Glattfelder Gyula csanádi, Várady L. Árpád győri és gróf Széchenyi Miklós nagyváradai püspök ma délelőtt tették le a király kezébe az esküt.

Az osztrák zavarok.

Budapest, márc. 27. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, az osztrák költségvetés tárgyalásánál újra kitört az obstrukció. A bécsi jelentés szerint most már a legközelebbi időre biztosra várható a Reichsrath feloszlatása.

Elhunyt püspökök.

Budapest, márc. 27. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Nyitrai sürgönyzik, Bende Imre nyitrai püspök 77 éves korában ott meghalt.

Ugyancsak meghalt tegnapelőtt a tiszántuli református egyházkerület püspöke, Eröss Lajos is 55 éves korában Debreczenben. Az elhunytat holnap délelőtt temetik el ugyanott.

Borzalmas tüzkatasztrófa.

Budapest, márc. 27. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint New-Yorkból sürgönyzik, egy ottani tizemeletes gyárban tűz ütött ki s a gyárban dolgozó 1500 munkás közül 150-en bennégtek és közel 200 munkás megsebesült.

Tözsde.

Budapest, márc. 27. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdei déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (márciusra)	23.30
Buza (áprilisra)	21.66
Zab (áprilisra)	16.98
Tengeri (májusra)	11.22

Tájékoztató.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának március havi programja:

Március 28. 8-9-ig irodalom, 9-10-ig technológia.
Március 30. 8-9-ig irodalom, 9-10-ig technológia.

Március 31., április 1. Megyei állandó választmány ülése
Április 3. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Április 10. A közigazg. bizottság ülése.
Április 23. A nő-egylet közgyűlése.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Közigazdaság.

Torontálvármegye selyemtenyésztése.

Az országos selyemtenyésztési főfelügyelő jelentése a miniszterhez.

II.

(Befejező közlemény.)

Torontálvármegyében 11 szakember 50 községben 5460 hallgató előtt tartott előadást; nevezetesen: az antalfalvai járásban: Torontálvásárhelyen 21; az alibunári járásban: Alibunáron 163, Ferdinándfalván 169, Iláncsán 165, Kevészöllősen 180, Románpetrén 132, Végszentmihályon 220; a bánlaki járásban: Bánlakon 450, Györgyházán 100, Szentjánoson 300, Torontálujfalun 120, Ürményházán 200; a csenei járásban: Biliédén 77, Bobdán 87, Csenén 25, Kisjécsán 158, Gyartyáson 62, Klárán 26, Nagyjécsán 132, Tamásfalván 30; a módosi járásban: Bókán 57, Káptalanfalván 60, Keresztesen 150, Surjánban 97; a nagybecskereki járásban: Bégaszentgyörgyön 38; a nagykikindai járásban: Basahidon 43, Mokrinban 88, Tiszahegyesen 40; a pancsovai járásban: Beresztócon 175, Homollicon 160, Satacsován 280, Révaufalun 65, Szeferkinben 120; a párdányi járásban: Magyaritében 93, Magyarzentmártonban 143. Óteleken 50; a törökbecsei járásban: Aracson 35, Beodrán 36, Karlován 165, Kumánon 50, Tarrason 32; a törökkanizsai járásban: Gyálán 160, Szanádon 200, Szerbkeresztúron 23, Szőregen 18, Újszentivánon 20; a zombolyai járásban: Czernyán 40, Kisoroszon 80, Magyarczernyán 20; és Nagyikinda városban 100 hallgató volt jelen az előadáson.

Ismételjük, hogy igenis szükséges a szakismeret a selyemtermelésnél és örömmel mondhatjuk, hogy a nép szívesen meghallgatja azon előadásokat, amelyeken kioktatást nyer a hernyók helyes kezelésére nézve. Ennek dacára azonban a tenyésztés sikere mégis a szederfa lombbőségétől függ.

Hogy tisztán a szederfa bőségétől függ a tenyésztés sikere, ennek igazolására elmondjuk, hogy Bács-Bodrogvármegyében a 241.904 darab szederfa használata mellett eddig 27 millió koronát; Torontálmegyében az ott található 165.756 szederfa után 13.554.418 koronát; Temesmegyében 86.056 darab szederfa után 9.498.584 koronát és Tolnamegyében — az igen nagy mennyiségben rendelkezésre álló magántulajdont képező szederfákon kívül — 47.239 darab szederfa után eddig 9.632.408 koronát fizettünk ki a népnek.

A szederfafelevél bősége nemcsak selyemtenyésztésünk továbbfejlesztésére van döntő befolyással, hanem selyempiparunkra nézve is. Csakis a szederfafelevél bősége mellett jól táplált selyemhernyó fon olyan selymet, mely erejénél és ruganyosságánál fogva versenyképes lehet a világpiacon.

Szederfaállományunknak nagyobb mértékben való szaporítása okvetlenül szükséges, mert különben vagy sokan lesznek, kik az épen most ural-

...kodó nagy drágaság ellenére kénytelenek lemondani a selyemtenyésztés által nyújtott keresetről; pedig termelnek ugyan gubót, de ez a selyemhernyók rossz táplálása következtében gyenge, törékeny selymet ad és ezzel kockáztatjuk selymünk mai jó hírnevét a külföldön.

Ezen veszély pedig bekövetkezik, hiszen tudjuk, hogy Torontálvármegyében már most is minő áldozatok árán szerzi be a tenyésztők nagy része a szükséges lombot.

Az egyedüli komolyabb munka a selyemtenyésztésnél a szederfalomb beszerzése. Ez a dolog természetében rejlik, hogy ezen munka annál könnyebb, minél közelebről szerezhető be a levél és annál nehezebb, sőt költségesebb is, minél távolabbról kénytelen hozni a lombot.

Idegen helyre nem igen szeret senki járni a levélért. Nem annyira a távolság, mint inkább a kellemetlen surlódások miatt, melyek ilyen alkalommal a más községbeli tenyésztőkkel elkerülhetetlenek.

Torontálvármegyében szintén vannak községek, ahol sok fáradsággal és sok költséggel egész napi járással 4-23 kilométer távolságra is elmegy a tenyésztő, hogy beszeresse levél-szükségletét, mert saját községében nem talál elegendő levelet. Ilyen körülmények között természetesen kevesebb gubó után várható jövedeleme.

Az országos selyemtenyésztési felügyelőség saját részéről minden lehető elkövet a szederfatenyésztés emelésére.

Igy Torontálvármegyében 1910. évben ingyenesen 90 liter szederfamatagot, 275 850 darab 2-3 éves iskolázandó csemétét és 22 375 darab kiültetésre alkalmas szederfát osztott ki. Működése óta pedig kiosztott 4347 1/2 liter szederfamatagot; 10 039 853 darab 2-3 magágyi csemétét és 264 503 darab szederfát.

Ugyancsak a felügyelőség közreműködésével a községek saját faiskolájukból kiültettek 38 771 darab szederfát és ezzel 1880. óta a már régebbi időből létező szederfanyomást 979 001 drbbal szaporítottuk.

Hogy ennek ellenére a szegény selyemtermelők kénytelenek 4-23 kilométerre elfáradni a szükséges szederfalombért, ennek oka abban rejlik, hogy a kiültetett szederfáknak nagyrésze elpusztul a kellő gondozás hiányában. Így pl. 1910. évben is a kiültetett 55 842 drb szederfával szemben elpusztult 29 912 darab.

De viszont örömmel jelenthetem, hogy

vannak községek, amelyek selyemtenyésztésünk iránt viseltető jóindulatukat azzal bizonyítják be, hogy külön epraskertet létesítenek, ahol egy tömegben találja a tenyésztő a szederfákat.

Ezen községek és városok a következők: az antalfalvai járásban: Farkasd 1 és fél hold, Antalfalva 4800 □-ól, Torontálsziget 300, Torontálvasártely 2400; az alibunári járásban: Alibunár 2000; a bánlakai járásban: Tolvadia 400, Zichyfalva 500, Ürményháza 1000; a csenei járásban: Kisjécsa 50, Gyertyámos 200, Nagyjécsa 2000; a módosi járásban: Boka 800, Gaád 400, Gyé: 400, Istvánföld 400, Horvátneuzina 400, Macedonia 800, Módos 800, Németszárcsa 400, Rudna 800, Surján 800, Szerbneuzina 600, Tógyér 1580, Torontálszecsány 800; a nagybecskereki járásban: Bótos 400, Lázárföld 800, Felsőmuzslya 2000, Nagytörök 1600, Perlasz 1600, 3200 és 2000, Rudolfsnád 1600, Szerbaradác 1200, Klekx 60; a nagyikindai járásban: Basahid 2000, Mokriu 800, Nagyteremia 3200 és 1600, Nákófaiva 500 és 600, Tiszahegyes 4800; a nagy-szentmiklósi járásban: Bolgártelep 400, Keglevichháza 1200, Kisteremia 600, Nagyósz 1600, Németszentmiklós 1751, Nyerő 1600, Óbesenyő 1600, Ócsanád 500 és 3400, Szerbcsanád 1600, Szerbnagy-szentmiklós 600, 300, 800 és 100, Valkány 500; a pancsovai járásban: Beresztócz 3200, Ferencfalom 400, Glogon 4780, Hertelendyfalva 250, Torontálalmás 8000; a párdányi járásban: Dinyás 3200, Magyarittele 800 négyszögöl, Párdány 3 hold és 1200 négyszögöl, Szerbittele 1200; a perjamosi járásban: Bogáros 10 és 3 hold, Egres 2900, Kisósz 1600 és 1600, Sárafalva 900, Ujszentpéter 1720 és 1000; a törökbecsei járásban: Aracs 2200, Karlova 1600, Kumán 10000, Tarras 3600, Törökbecse 3200; a törökkanizsai járásban: Egyházaskér 800, Szerbkeresztur 3200 és 800, Ujszentiván 1000; a zombolyai járásban: Csösztelek 1600, Kiskomlós 1400 és 300, Kistószeg 800, Kunszöllős 500 és 380, Nagykomlós 1600 és 800, Magyarcszerénya 600, Nagytószeg 400, Németszerénya 3000, Vizesda 3200 és 3200; Nagyikinda város 500 és 500; Pancsova város 2400 □-öi nagyságu szederkertet létesített.

Végül e helyen is lerovom hálámat mind azokkal szemben, akik a vármegyében ezen évben is jóindulattal karolták fel a selyemtenyésztést.

Mindenekelőtt dr. Dellimanics Lajos vármegyei főispánnak, Jankó Ágoston vármegyei

alispánnak, Faur Kornél kir. műszaki tanácsosnak, Hadffy Károly nagyszentmiklósi járási főszolgabírónak nyilvánítom hálámat lelkes támogatásukért.

Ugyancsak köszönetet mondok: Schuld Péter nagyjécsai községi jegyzőnek, Hunyár Mátyás kisteremiai jegyzőnek, Römer Péter gyertyámosi községi bírónak, Torday L. Antal kereszttesi községi jegyzőnek, Schön Lőrinc fekete-tői nyug. tanítónak, Popovity Mátyás rabai bírónak, Vihely Géza grabaczi községi jegyzőnek, Mayer János grabáci aljegyzőnek; Boróczy Ede tóbai községi jegyzőnek; Zappé Péter vizesdai községi jegyzőnek; a vizesdai előjárásnak; Dinyér József vizesdai tanítónak; Schikhoff János ivándai jegyzőnek; Bodó Mátyás magyarittelei jegyzőnek; Végő Ferenc óteleki jegyzőnek; Klapka István párdányi jegyzőnek, kik az ügy lelkes felkarolásával voltak szívesek előmozdítani ugy a szederfatenyésztést, mint a selyemtenyésztést.

Elismerésemet fejezem ki Hipp Márton nagyjécsai selymértépe kikeltőnek; Tóth Péter kübekházi selymértépe-kikeltőnek, kik ezen fontos feladatukat nagy lelkiismerettel töltötték be.

Legbensőbb köszönetemet nyilvánítom: báró Daniel Ernő nagygáji nagybirtokosnak; báró Gerliczy Ferenc deszki nagybirtokosnak; Teutler Jakab györgyházi földbirtokosnak és zichyfalvai haszonbérletnek, ki a birtokában levő szederfák lombozását kegyes volt megengedni.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Haszonbérbe adó

Felsőmuzslyán folyó évi július hó 1-étől kezdve a DEÁK ISTVÁN-féle 97. szám

alatti házban

1 sarokra nyíló bolthelyiség,

szatócsüszletre alkalmas,

2 lakószoba, konyha,

éléskamra és padlás.

Értekezni bármikor lehet a ház tulajdonosával.

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

PILLANGÓ VÉDJE

NAGYBECSKERÉK.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Benó Testvérek ezelőtt Kokits A. F.

divat-, rövid- játék- és cipőkereskedés Nagybecskerek.

Labdák, parfümök, harisnyák, ingek, női ruhadiszkek, ibolyák és más kalapvirágok, kötött átmeneti kabátok leánykáknak és felnőtteknek.

Külön cipőosztály:

Női R chevro félcipő	K. 6-70
Női R chevro magas tűzős	K. 7-80
Férfi erős strapa cipő	K. 7-50
Férfi R chevro és R box magas	K. 9-
Tornacipők fiuknak	K. 3-

Barna cipőkben szép választék.

Postai megrendeléseket a levél kézhez vétele után rögtön és pontosan elintézzük. — Meg nem felelő áruk szívesen visszavételemek.

Telefon 201. Telefon 201.

6-8770

Torontali h. é. vasutak és Temesvár—Módosi h. é. vasut menetrendje.

Érvényes 1910. évi október hó 1-től.

Oda.						Vissza.					
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
6006	6018	6002	6020	6012	6011	6004	6007	6016	6005	6014	6013
I-III. osztály						I-III. osztály					
880	855	805	815	815	815	125	125	720	720	720	720
530	536	450	304	1149	1149	958	958	748	748	1257	1257
540	554	456	311	2001	2001	736	736	604	604	1234	1234
608	610	500	316	ind. Zombolya (172, 184)	ind. Zombolya (172, 184)	628	628	416	416	1031	1031
639	650	514	332	ind. Uj-Zombolya (184)	ind. Uj-Zombolya (184)	631	631	408	408	515	515
658	658	523	341	ind. Uj-Zombolya (184)	ind. Uj-Zombolya (184)	619	619	403	403	510	510
709	709	523	341	↑ Klári	↑ Klári	606	606	350	350	827	827
746	746	523	341	↑ Kécsa	↑ Kécsa	557	557	341	341	818	818
756	756	523	341	↑ *Kuriácska	↑ *Kuriácska	549	549	333	333	809	809
		523	341	↑ Csene	↑ Csene	540	540	322	322	438	438
		523	341	↑ Torontál-Ujvár	↑ Torontál-Ujvár	510	510	302	302	808	808
		523	341	↑ Oregfalva	↑ Oregfalva	554	554	251	251	767	767
		523	341	↑ Ó-Telek	↑ Ó-Telek	441	441	242	242	422	422
		523	341	↑ Jánosföld	↑ Jánosföld	430	430	231	231	782	782
		523	341	↑ Párdány	↑ Párdány	416	416	218	218	357	357
		523	341	↑ Fény	↑ Fény	402	402	202	202	712	712
		523	341	↑ Módos (167.)	↑ Módos (167.)	350	350	150	150	314	314
		523	341	↑ ind. Bázias	↑ ind. Bázias					555	555
		523	341	↑ ind. Temesvár-Józsefv. (187)	↑ ind. Temesvár-Józsefv. (187)					401	401
		523	341	↑ ind. Temesvár-Józsefv. (187)	↑ ind. Temesvár-Józsefv. (187)					649	649
		523	341	↑ ind. Módos (167.)	↑ ind. Módos (167.)					304	304
		523	341	↑ érk. Szécsány (171, 180)	↑ érk. Szécsány (171, 180)					145	145
		523	341	↑ ind. Szécsány (171, 180)	↑ ind. Szécsány (171, 180)					280	280
		523	341	↑ érk. Versecz (3.)	↑ érk. Versecz (3.)					113	113
		523	341	↑ ind. Versecz (3.)	↑ ind. Versecz (3.)					1238	1238
		523	341	↑ ind. Alibunár (4.)	↑ ind. Alibunár (4.)					1237	1237
		523	341	↑ Szárca	↑ Szárca					1220	1220
		523	341	↑ Ernesztháza	↑ Ernesztháza					1189	1189
		523	341	↑ *Pusztá-Kenderes	↑ *Pusztá-Kenderes						
		523	341	↑ Lázárföld	↑ Lázárföld						
		523	341	↑ érk. Sándorudvar (179)	↑ érk. Sándorudvar (179)						
		523	341	↑ ind. Sándorudvar (179)	↑ ind. Sándorudvar (179)						
		523	341	↑ ind. *N.-Becskek-Bp. (173, 184)	↑ ind. *N.-Becskek-Bp. (173, 184)						
		523	341	↑ ind. N.-Becskek-Bpart (179, 184)	↑ ind. N.-Becskek-Bpart (179, 184)						
		523	341	↑ érk. Nagy-Becskek (178, 179)	↑ érk. Nagy-Becskek (178, 179)						
		523	341	↑ érk. Szeged (178)	↑ érk. Szeged (178)						
		523	341	↑ érk. Budapest-ny. p. u. (178, 172)	↑ érk. Budapest-ny. p. u. (178, 172)						
		523	341	↑ érk. Nagy-Kikinda (8. 9.)	↑ érk. Nagy-Kikinda (8. 9.)						

Oda.						Vissza.					
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
6206	6212	6202				6201	6211	6203			
I-III. osztály						I-III. osztály					
805	1015	508	15	ind. Budapest-nyug.-p. u. (172, 178)	ind. Budapest-nyug.-p. u. (172, 178)	805	1015	508	15	720	720
155	1295	1295		ind. Szeged (178.)	ind. Szeged (178.)	155	1295	1295		1234	1234
351	225	225		ind. Nagy-Kikinda (174, 178)	ind. Nagy-Kikinda (174, 178)	351	225	225		1031	1031
810	715	715		ind. Nagy-Becskek (173, 178)	ind. Nagy-Becskek (173, 178)	810	715	715		515	515
815	720	720		erk. N.-Becskek-Bp. (178, 184)	erk. N.-Becskek-Bp. (178, 184)	815	720	720		510	510
840	730	730		ind. N.-Becskek-Bp. (1. 7.)	ind. N.-Becskek-Bp. (1. 7.)	840	730	730		827	827
849	739	739		↑ *N.-Becskek-Gyártelep	↑ *N.-Becskek-Gyártelep	849	739	739		818	818
858	748	748		erk. Sándorudvar (173)	erk. Sándorudvar (173)	858	748	748		809	809
				ind. Szécsány (1.)	ind. Szécsány (1.)					438	438
				ind. Sándorudvar (1.)	ind. Sándorudvar (1.)					808	808
				↑ Écska-Zsigmondfalva	↑ Écska-Zsigmondfalva					767	767
				↑ Tomasovác	↑ Tomasovác					422	422
				↑ Torontál-Ozora	↑ Torontál-Ozora					782	782
				erk. Antalfalva (186)	erk. Antalfalva (186)					357	357
				ind. Számos (186)	ind. Számos (186)					712	712
				ind. Antalfalva (182)	ind. Antalfalva (182)					314	314
				↑ Torontál-Vásárhely	↑ Torontál-Vásárhely					555	555
				↑ Czrepája	↑ Czrepája					401	401
				↑ Ferenczhalom	↑ Ferenczhalom					649	649
				↑ *Torontál-Almás	↑ *Torontál-Almás					304	304
				↑ Pancsova-Józsefváros	↑ Pancsova-Józsefváros					145	145
				↑ Beágazás Révaufalu felől	↑ Beágazás Révaufalu felől					280	280
				erk. Pancsova (182)	erk. Pancsova (182)					113	113

Oda.						Vissza.					
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
6304	6302	6306	6312			6301	6311	6303			
I-III. osztály						I-III. osztály					
333	631	415		ind. Nbecskerek-Bp. (173)	ind. Nbecskerek-Bp. (173)	333	631	415		918	629
				ind. Zombolya (173)	ind. Zombolya (173)					944	944
				ind. Alibunár (4)	ind. Alibunár (4)					434	627
				ind. Szécsány (173, 180)	ind. Szécsány (173, 180)					619	619
				erk. Csott (180)	erk. Csott (180)					618	618
				ind. Csott (180)	ind. Csott (180)					611	611
				erk. Bóka (188)	erk. Bóka (188)					405	405
				ind. Bóka (188)	ind. Bóka (188)					347	347
				↑ Kanak	↑ Kanak					336	336
				↑ O-Lécz	↑ O-Lécz					302	302
				↑ Széchenyi-R. Istvánv.	↑ Széchenyi-R. Istvánv.					247	247
				↑ Györgyháza	↑ Györgyháza					232	232
				↑ Uj-Zichyfalva	↑ Uj-Zichyfalva					212	212
				↑ Nagy-Margita	↑ Nagy-Margita					202	202
				↑ Laudontanya	↑ Laudontanya					150	150
				↑ *Szivattyutelep	↑ *Szivattyutelep					140	140
				↑ Bethlentanya	↑ Bethlentanya					125	125
				↑ *Temes-Paulis	↑ *Temes-Paulis					1015	1015
				↑ Verseczrét	↑ Verseczrét						
				erk. Versecz (181, 183, 193)	erk. Versecz (181, 183, 193)						
				erk. Temesvár-Józsefv. (189)	erk. Temesvár-Józsefv. (189)						
				ind. Bázias	ind. Bázias						

Oda.						Vissza.					
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
6511						6511					
I-III. osztály						I-III. osztály					
440				ind. Alibunár (180)	ind. Alibunár (180)	440				812	
333				ind. Nagy-Becskek-Bp. (173)	ind. Nagy-Becskek-Bp. (173)	333				629	
500				ind. Szécsány (180)	ind. Szécsány (180)	500				457	
555				ind. Számos (180)	ind. Számos (180)	555				401	
625				↑ Lajosfalva	↑ Lajosfalva	625				385	
647				erk. Antalfalva (179)	erk. Antalfalva (179)	647				309	
818				erk. Pancsova-Józsefváros (179)	erk. Pancsova-Józsefváros (179)	818				1189	

Oda.						Vissza.					
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
6168	6102	6112				6101	6111	6165			
I-III. osztály						I-III. osztály					
830	810	815		ind. Budapest-ny.-pályaudv.	ind. Budapest-ny.-pályaudv.	830	810	815		720	720
510				ind. Szeged	ind. Szeged	510				236	
245				ind. Bázias	ind. Bázias	245				217	
615				ind. Orsova	ind. Orsova	615				1100	1100
				ind. Arad	ind. Arad						
				ind. Buziás-füred	ind. Buziás-füred						
				ind. Mária-Radna	ind. Mária-Radna						
1100	531	310		ind. Temesvár-Józsefváros	ind. Temesvár-Józsefváros	1100	531	310		724	915
1118	542	328		ind. Szabadfalu	ind. Szabadfalu	1118	542	328		718	904
1124	551	334		ind. Utvin	ind. Utvin	1124	551	334		708	854
1132	558	342		ind. Rom							